

Projekt SPARTAK – Socijalno partnerstvo za razvoj i konkurentnost

(UP.04.2.1.03.0028)

ANALIZA SOCIJALNOG DIJALOGA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI

Uvod

Projekt SPARTAK – Socijalno partnerstvo za razvoj i konkurentnost, usmjeren je ka rješavanju ključnih razvojnih problema Splitsko-dalmatinske županije vezanih za pitanje rada, zapošljavanja, konkurentnosti i održivog gospodarskog razvoja i financiran je iz Europskog socijalnog fonda. U sklopu ovog projekta izrađena je revizija dokumenta „Analiza trenutne razine socijalnog dijaloga na području Splitsko-dalmatinske županije“, izrađenog tijekom projekta „Zajedno u budućnost – oživimo socijalni dijalog na području Splitsko-dalmatinske županije“, sufinanciranog sredstvima EU. Dokument je uključivao pregled institucionalnog okvira za osnivanje gospodarsko-socijalnog vijeća, pregled trenutne razine komunikacije i socijalnog dijaloga između sindikata, poslodavaca i predstavnika vlasti, pregled socijalnog dijaloga u području građevinarstva, ugostiteljstva, brodogradnji i industriji u Splitsko-dalmatinskoj županiji, analizu medijskih objava te preporuke za unapređenje postojeće razine socijalnog dijaloga.

Revizijom je uočeno kako dokument nije obuhvatio širi aspekt socijalnog dijaloga u koji su uključeni razni dionici, nego socijalni dijalog klasičnog tripartitnog odnosa. Akteri socijalnog dijaloga u širem smislu mogu biti poslodavci, sindikati, vlast, udruge civilnog društva, udruge koji nisu nužno udruge civilnog društva kao npr. strukovne grupacije, obrazovne ustanove, agencije, kao i razni politički akteri. Stoga će dokument Analiza socijalnog dijaloga u Splitsko-dalmatinskoj županiji obuhvatiti širi aspekt socijalnog dijaloga i odnose među svim dionicima socijalnog dijaloga.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Gospodarsko-socijalno vijeće

Socijalni dijalog nema jednoznačnu definiciju. On uključuje sva obavještanja, savjetovanja, suodlučivanja, diskusije, pregovore i zajedničke akcije koje se odvijaju između poslodavaca i sindikata u pogledu brojnih različitih pitanja. Model socijalnog dijaloga ovisi o socijalnim partnerima i njihovim interesima. Na našem području prevladava tzv. državni centrizam u području socijalnog dijaloga, na način da imamo snažnu ulogu države s formalnim okvirom tripartitnog usuglašavanja.

Institucionalni okvir za osnivanje Gospodarsko-socijalnog vijeća je propisan za nacionalnu razinu i to odredbama Zakona o radu. Prije prethodnih izmjena Zakona o radu iz 2014. godine, koji uređuju njegovo osnivanje i funkcioniranje, isto je bilo propisano i za lokalnu razinu. Nadležno ministarstvo za rad je ustrojilo Samostalnu službu za socijalno partnerstvo koja tehnički podupire rad Gospodarsko-socijalnog vijeća na nacionalnoj razini.

Hrvatska udruga poslodavaca reprezentativni je socijalni partner Vladi RH i reprezentativnim sindikatima temeljem Sporazuma o osnivanju Gospodarsko-socijalnog vijeća potpisanim od strane Vlade i socijalnih partnera. Ovim Sporazumom je propisana obveza državnih tijela da javne politike nacionalne strategije, nacрте zakona, propisa, programa i druge dokumente, rasprave sa socijalnim partnerima na odgovarajućim radnim tijelima (radne skupine za izradu prijedloga, povjerenstva GSV-a, GSV). Ovaj ekskluzivni način komunikacije sa socijalnim partnerima se zove socijalni dijalog i u njemu sudjeluju samo reprezentativni sindikati i reprezentativna udruga poslodavaca. Kako bi socijalni partneri mogli pratiti sve planirane zakonodavne aktivnosti, svake godine Vlada šalje socijalnim partnerima prijedlog programa rada GSV-a koji se izrađuje temeljem Godišnjeg plana normativnih aktivnosti. Socijalni partneri o Prijedlogu izražavaju mišljenje i navode u kojim promjenama propisa žele sudjelovati te predlažu zakonske promjene koje nisu u planu Vlade. Procedura izrade prijedloga zakona/propisa uključuje izbor socijalnih partnera oko toga u kakvom modalitetu suradnje žele raditi (radna skupina ili rasprava na povjerenstvu GSV-a ili sjednica GSV-a). Procedura započinje s radom u radnoj skupini u kojoj sudjeluju socijalni partneri. Nakon toga slijedi javna rasprava za zainteresiranom javnošću putem e-savjetovanja u kojem mogu sudjelovati svi, uključujući komore, udruge i civilno društvo, odnosno svi dionici u društvu, uključujući i pojedince. Potom ministarstvo koje je nositelj prijedloga izrađuje verziju prijedloga propisa

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

temeljem dostavljenih komentara zainteresirane javnosti i šalje ga na međuresorno usklađenje. Usklađeni prijedlog se dostavlja socijalnim partnerima i o njemu se raspravlja putem socijalnog dijaloga na sjednici GSV-a i/ili njegovim tijelima. Nakon rasprave sa socijalnim partnerima, jedine izmjene i dopune koje se smiju uvrstiti su prijedlozi socijalnih partnera i takva verzija se dostavlja Vladi na raspravu. Nakon što prijedlog zakona usvoji Vlada, isti se upućuje u daljnju proceduru u Sabor. Ukoliko Vlada ima svoje prijedloge, one se ponovo šalju socijalnim partnerima na mišljenje koje se komunicira i u saborskoj raspravi.

Socijalni dijalog na nacionalnoj razini ima svojih poteškoća koje se krše na više načina:

- Socijalni partneri se ne uključuju u izradu pojedinih prijedloga propisa i/ili dokumenata, a za koje su jasno iskazali interes prema Programu rada GSV-a, ili su, ako nisu u Programu (u slučaju da dolazi do promjene propisa koji nije u planu, resorno ministarstvo je dužno pitati socijalne partnere imaju li interes za sudjelovanjem), iskazali jasan interes za sudjelovanjem
- Socijalne partnere se uključuje na način da im se dostavi verzija prijedloga propisa koji više nije aktualan ni relevantan za raspravu – često ne dobivaju stvarnu i relevantnu radnu verziju zakona ili je u isto vrijeme u raspravi nekoliko verzija zakona;
- Socijalne partnere se informira, ili doznaju iz medija i s portala Vlade kada je prijedlog već usvojen na Vladi i prosljeđen u saborsku zakonodavnu proceduru, ili je paralelno poslan na očitovanje socijalnim partnerima i na e-savjetovanje;
- Prijedlozi raspravljani sa socijalnim partnerima mijenjaju se nakon održane rasprave s istima, ali ne u smjeru njihovih prijedloga, pa čak i nakon što prijedlog propisa bude raspravljen na Vladi;
- Na radne sastanke koji su sazvani za socijalne partnere, resorna ministarstva pozivaju i predstavnike zainteresirane javnosti, gdje je jasno vidljivo da ministarstva ne razlikuju socijalne partnere od ostale zainteresirane javnosti;
- Dostava prijedloga u fizičkom formatu otežava distribuciju među članstvom socijalnih partnera.

Rezultat ovakvog načina rada predstavlja kršenje jednog od temeljnih principa na kojem funkcionira i EU, a to je socijalni dijalog na tripartitnoj razini. Ovakva postupanja su suprotna proceduri i unose konfuziju među socijalnim partnerima i stvara nepovjerenje u Vladu kao socijalnog partnera i neučinkovito troši vrijeme i resurse svih socijalnih partnera. Postavlja se i pitanje dugoročne opstojnosti socijalnog dijaloga, odnosno je li moguće biti ozbiljan i ravnopravan u takvom dijalogu u kojem partneri ne postupaju u dobroj vjeri i ne ispunjavaju svoje obveze.

Za sastav Gospodarsko-socijalnog vijeća kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, od značaja je i Zakon o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata donesen 2015. godine, a kojim se propisuju kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata više razine za sudjelovanje u tripartitnim tijelima na nacionalnoj razini, kriteriji i postupak utvrđivanja reprezentativnosti sindikata za kolektivno pregovaranje te prava reprezentativnih udruga i udruga čija reprezentativnost nije utvrđena. Propisano je kako se na razini jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može osnovati gospodarsko-socijalno vijeće radi utvrđivanja i ostvarivanja usklađenih aktivnosti u svrhu zaštite i promicanja gospodarskih i socijalnih prava, odnosno interesa radnika i poslodavaca u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) jedinici, vođenja usklađene gospodarske, socijalne i razvojne politike te poticanja sklapanja i primjene kolektivnih ugovora. Samo udruge kojima je utvrđena reprezentativnost na nacionalnoj razini, mogu biti u sastavu gospodarsko-socijalnog vijeća na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

S opadanjem sindikalnog članstva se suočavaju samo sindikati koji umrežavaju realni sektor te u pojedinim slučajevima gube reprezentativnosti. Sindikalna udruženja, suočena s opadanjem članstva, izgubila su svijest o kolektivnoj solidarnosti koja je nekad bila pokretač svih njihovih inicijativa i omasovljenja sindikalnog članstva. Od sredine 2018. godine Nezavisni hrvatski sindikati, Savez samostalnih sindikata Hrvatske i Matica Hrvatskih sindikata su reprezentativni za sudjelovanje u tripartitnim tijelima. Hrvatska udruga radničkih sindikata koja je okupljala samo radnike realnog sektora je izgubila reprezentativnost sa svim posljedicama za radnike realnog sektora, osim sklapanja kućnih kolektivnih ugovora. Zbog navedenog, udruge sindikata svoj fokus djelovanja stavljaju na aktivnosti kojima se štite interesi državnih

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

službenika i namještenika, djelatnika u zdravstvu, obrazovanju, odnosno sektora u kojima se plaće isplaćuju iz državnog proračuna.

Gospodarsko-socijalno vijeće u Splitsko-dalmatinskoj županiji kao najviše tripartitno tijelo u županiji nije ispunilo očekivanja socijalnih partnera. Ne postoji nadležnost, obveza ili razumijevanje o tome što bi Gospodarsko-socijalno vijeće na razini županije moglo konkretno napraviti za lokalno gospodarstvo. Ne postoji ni organizacijska horizontala prema nacionalnom GSV-u. Na međunarodnoj konferenciji o socijalnom dijalogu u Splitu, predstavnici sindikalnih organizacija su se složili kako je dijalog između predstavnika vlasti, poslodavaca i sindikata prijeko potreban i da se u vremenima krize ne smije ugroziti niti jedan od ova tri stupa te da je ključ rješavanja krize staviti čovjeka u središte ispred novca i interesa kapitala. Svi socijalni partneri na lokalnoj razini se slažu u ocjeni kako ne postoji alternativa socijalnom dijalogu, ali proces izgradnje povjerenja između socijalnih partnera traje i ne može se stvoriti odjednom. Kad je uspostavljen i stvoren odnos povjerenja, to predstavlja alat koji je kroz međusobno uvažavanje i dijalog, svim socijalnim partnerima omogućio pronalaženje uspješnih rješenja za brojne izazove.

Bipartitni socijalni dijalog

Reprezentativnost sindikata utječe i na kolektivno pregovaranje i zastupljenost u pregovaračkom odboru za kolektivno pregovaranje, a isto je propisano Zakonom o reprezentativnosti udruga poslodavaca i sindikata.

Radnici realnog sektora su sindikalno organizirani u zanemarivom postotku, za razliku od javnog sektora gdje se sindikalna organiziranost gotovo podrazumijeva. Članstvo sindikata realnog sektora je u opadanju i pasivno je. Nisu nerijetke situacije i prebacivanje radnika iz jedne u drugu udrugu sindikata koji djeluju kod istog poslodavca. Isto se pretežno događa prilikom nastanka problema u poslovanju tvrtke, ali i koketiranja sindikalnog vodstva s politikom, što ne mora uvijek biti u interesu svih njihovih članova. Sve to rezultira niskom razinom pokrivenosti kolektivnim ugovorima i nedovoljnim sklapanjem kolektivnih ugovora na razini poduzeća.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Funkcioniranje bipartitnog socijalnog dijaloga promatramo i kroz funkcioniranje radničkog vijeća i sudjelovanje predstavnika radnika u odlučivanju što je propisano Zakonom o radu. U realnom sektoru radnička vijeća su rijetka, a u tvrtkama gdje postoje i funkcioniraju, postoji dobra suradnja sa sindikalnim predstavnicima.

Ipak, i u realnom sektoru, tamo gdje izravno pregovaraju radnici i poslodavci, postoje svijetli primjeri i dobri rezultati.

Granski kolektivni ugovori

Sektor ugostiteljstva i turizma ima sklopljen granski kolektivni ugovor koji je proširen na cijelu djelatnost. Navodi se kao primjer najboljeg socijalnog dijaloga u Republici Hrvatskoj. S granskim ugovorom se osigurava kontinuitet uređenja radnih odnosa, minimalna prava i obveze radnika i poslodavaca i unapređuju uvjeti rada. Tradicija socijalnog dijaloga ovog sektora traje od 2002. godine od kad je potpisan prvi granski kolektivni ugovor, a zbog stava kako su ljudski potencijali najveći izazov za razvoj turizma. Potpisnice su HUP Udruga ugostiteljstva i turizma te Sindikat turizma i usluga Hrvatske i Sindikat Istre, Kvarnera i Dalmacije. Najnoviji kolektivni ugovor ugostiteljstva zadržava istu razinu prava i obveza za radnike i poduzetnike ovog sektora, a novost je povećanje osnovnih plaća od 10% za sva ugostiteljska zanimanja. Na razini sektora zbog specifičnih zahtjeva ove djelatnosti, uređeno je pitanje dnevnog i tjednog rasporeda radnog vremena te mogućnost korištenja preraspodjele u najdužem trajanju od 60 sati tjedno.

U sektoru graditeljstva kolektivno se pregovara i poduzimaju se razne zajedničke akcije predstavnika poslodavaca i sindikata u svrhu poticanja zapošljavanja i rada u graditeljstvu, kontrolama u dijelu uplate doprinosa i poreza, suzbijanja sive ekonomije, rada na crno i nelojalne konkurencije. Tradicija kolektivnog pregovaranja je prisutna od 2001. godine, kada je sklopljen prvi granski kolektivni ugovor. Doneseno je više njegovih izmjena i dopuna, a odlukom ministra je proširen na cjelokupnu djelatnost. Drugi granski kolektivni ugovor je donesen 2015. godine te je zajedno sa njegovim prvim izmjenama i dopunama odlukom nadležnog ministra proširen na cjelokupnu djelatnost 2018. godine. Proširenom primjenom želi se osigurati napredak graditeljstva putem povećanja plaća radnika, poboljšanja uvjeta rada, organizacije rada i produktivnosti. Predstavnici sindikata i poslodavaca sudjeluju u

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

povjerenstvu za tumačenje kolektivnog ugovora već dugi niz godina i u svom djelovanju pozivaju sve dionike u sektoru graditeljstva, posebno naručitelje i poslodavce kao izvoditelje građevinskih radova da poštuju ugovorene radne standarde, posebno cijenu rada, kao važan instrument u ostvarivanju gore navedenih ciljeva.

U tijeku su i kolektivni pregovori radi sklapanja kolektivnog ugovora u sektoru brodarstva. Povod pokretanju postupka kolektivnog pregovaranja je iniciran nedostatkom pomoraca u međunarodnoj plovidbi. Naime, za obavljanje zanimanja pomorca međunarodne plovidbe kojih na našem tržištu rada nedostaje, potrebni su određeni dokumenti i svjedodžbe. Njihovo izdavanje i priznavanje stranih svjedodžbi je propisano domaćim i međunarodnim pravilima. Po domaćim i međunarodnim propisima, brod pod hrvatskom zastavom može ukrcati pomorca iz trećih zemalja uz uvjet da mu je svjedodžba priznata od strane naše države i da je za navedene pomorce sklopljen kolektivni ugovor.

Kolektivni ugovori u javnom sektoru na lokalnoj razini

Sindikalna organiziranost je na zavidnoj razini u javnom sektoru kako na nacionalnom, tako i na lokalnoj i regionalnoj razini. Identična situacija je u tvrtkama u njihovom vlasništvu ili pretežitom vlasništvu. Država u kolektivnom pregovaranju ima loše pregovarače koji pod pritiskom jakih sindikata te zbog političkih razloga potpisuju ugovore koje nisu u mogućnosti poštivati ili ih otežano poštuju. Za javne službe je sklopljen Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama s brojnim dodacima i sporazumima.

U području zdravstva i socijalne skrbi se primjenjuju granski Kolektivni ugovor za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja i Kolektivni ugovor za djelatnost socijalne skrbi. Kolektivni ugovor za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja se primjenjuje na radnike u ovoj djelatnosti za koja se sredstva u iznosu većem od pedeset posto troškova za plaće i druga materijalna prava radnika osiguravaju u državnom proračunu što podrazumijeva sredstva koja se temeljem ugovora o provođenju zdravstvene zaštite ostvaruju od Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. U pregovorima nisu sudjelovali predstavnici poslodavaca i radnika privatnih zdravstvenih ustanova. Primjena ovog granskog kolektivnog ugovora im predstavlja poteškoće jer je ugovorena visoka razina materijalnih prava radnika, a sredstva koja osigurava Hrvatski zavod za zapošljavanje nisu dostatna za pokriće svih troškova poslovanja.

U obrazovnom sustavu se primjenjuju granski Kolektivni ugovor za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama i Kolektivni ugovor za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama, a u tijeku su pregovori o granskom kolektivnom ugovoru za znanost i visoko obrazovanje.

Na lokalnoj razini Grad Split ima potpisan kolektivni ugovor, a novina u odnosu na prošli je smanjenje osnovice za obračun plaće. I tvrtke čiji je osnivač Grad Split imaju sklopljene kolektivne ugovore i dugu tradiciju sindikalnog organiziranja i djelovanja. Sve jedinice lokalne uprave nemaju sklopljene kolektivne ugovore, ali primjenjuju sporazume ili odluke o koeficijentima za obračun plaća. Te sporazume ili odluke, uz primjenu posebnih zakonskih pravila za djelatnike u javnim službama, karakterizira veća razina prava radnika, uvjeta rada i materijalnih prava nego u realnom sektoru.

Analiza medijskih objava

Mediji predstavljaju vrlo važan komunikacijski kanal koji služi za diseminaciju vijesti u svrhu informiranja društva te imaju veliku moć i utjecaj na društvo. Stoga je provedena analiza medijskih objava na temu socijalnog dijaloga u Splitsko-dalmatinskoj županiji, u razdoblju 2016. – 2018. godine. U promatranom periodu objavljujane vijesti su se odnosile na stečaj pojedinih tvrtki, nezadovoljne radnike, tužbe te prosvjede zbog neisplaćenih plaća. Takvih vijesti je bilo više nego pozitivnih primjera socijalnog dijaloga, najviše zbog činjenice da se radi o prerađivačkoj industriji koja broji sve manje radnih mjesta. Pozitivno intonirane objave se odnose na praćenje događanja u sklopu provođenja projekata vezanih uz socijalni dijalog. U objavama su bili zastupljeniji predstavnici sindikata. Može se zaključiti kako u medijskim objavama prevladavaju stečajevi, sukobi radnika i poslodavaca odnosno tekstovi o negativnim i kriznim situacijama u kojima je socijalni dijalog izostao. Međutim, održavanjem konferencija, radionica te provođenjem projekata, jača se svijest o važnosti osnaživanja socijalnog dijaloga. Sva tri aktera, predstavnici lokalne vlasti, poslodavaca i radnika trebaju raditi na socijalnom dijalogu u svrhu pokretanja gospodarskog oporavka i rasta, novih zapošljavanja, solidarnosti, socijalne pravde i sigurnosti te rasta životnog standarda građana.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Socijalni dijalog u širem smislu

Socijalni dijalog je usmjeravanje i usuglašavanje te pregovaranje o socijalnim interesima shvaćenih šire nego u kontekstu kolektivnog pregovaranja. To otvara niz pitanja: razine, tipa i aktera socijalnog dijaloga. U socijalnom dijalogu shvaćenom u širem smislu, kao akteri sudjeluju socijalni partneri (predstavnici poslodavaca, sindikata i vlasti) te nevladine udruge, civilni sektor, politički akteri, obrazovne ustanove, komore i sl. Razvoj radnih odnosa temelji se na jakim sindikatima, djelovanju radnika kroz radnička vijeća i sindikate, velikim socijalnim i radnim pravima, tripartitnom odnosu i dijalogu te razvijanju sektorskog djelovanja, uz posebnu pozornost prema politici plaća. Za radno-pravne odnose trebaju biti zainteresirani svi: radnici jer im čuvaju radna mjesta, mladi i nezaposleni jer im ih omogućavaju te umirovljenici jer veći broj zaposlenih osigurava sigurnost mirovinskog sustava. Svi navedeni akteri socijalnog dijaloga su bitni, jer u trenutku kad nema konflikta poželjno je otvoriti raspravu o pojedinom pitanju i dobiti stajalište struke, aktera politike, akademske zajednice, sindikata i poslodavaca.

Jedan od primjera socijalnog dijaloga u širem smislu je Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Splitsko-dalmatinske županije. LPZ djeluje od 2013. godine i čine ga dionici iz javnog, privatnog i civilnog sektora.

Udruge civilnog društva i socijalni dijalog

Udruge civilnog društva bave se socijalnim poduzetništvom i pridonose oblikovanju kvalitetnijeg i socijalno pravednijeg društva. Uključivanje građana u sva područja društvenog djelovanja kroz volontiranje i partnerstvo, pridonosi razvoju zajednice i razvija suradnju s nizom državnih tijela. Udruge civilnog društva zagovaraju određene vrednote društva te interese marginaliziranih skupina te uvode nove tipove socijalnih usluga. Često njihovi programi postaju dijelom državne socijalne politike. Za rad u udrugama civilnog društva potreban je motiv, vrijeme i energija. Svojom upornošću, udruge civilnog društva su tijekom dužeg vremenskog perioda postigle da socijalni programi nisu više na margini lokalnih interesa. Udruge civilnog društva imaju zadovoljavajuću komunikaciju sa institucijama i poslodavcima, što je iskazano tijekom ovog projekta iz obavljenih razgovora s predstavnicima nekoliko udruga civilnog društva. Udruge civilnog društva više koriste medijski prostor i suvremene metode masovne komunikacije za postizanje ciljeva zbog kojih su osnovane. Smatraju se novom snagom i pokretačem, a s drugim dionicima mogu mobilizirati nove resurse i ojačati socijalnu državu.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

U Splitsko-dalmatinskoj županiji je osnovano županijsko partnersko vijeće kao savjetodavno tijelo ustrojeno radi savjetovanja u izradi, provedbi i praćenju planskih dokumenata županije i sudjelovanja različitih subjekata u planiranju razvoja svog područja. Sastavljeno je od predstavnika županije, lokalne samouprave te turističkog, poljoprivrednog sektora, prometa, obrazovnog sektora, udruga, i sl. Na području županije djeluje i Savjetodavno vijeće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u Područnoj službi u Splitu, u koje su uključeni predstavnici Zavoda, poslodavaca, sindikata i nezaposlenih, a koje u svom radu raspravljaju o mjerama za poticanje zapošljavanja te stanju na tržištu rada.

U nekim jedinicama lokalne uprave, (npr. u Splitu i Imotskom) su osnovana socijalna vijeća radi umrežavanja dionika i izgradnji socijalnog kapitala na lokalnoj razini. Socijalno vijeće Grada Splita, koje aktivno djeluje, daje preporuke iz područja socijalne skrbi, prati provedbu socijalnog programa i surađuje s udrugama i institucijama.

Sporazumi o suradnji

Sporazume o suradnji kao neformalni socijalni dijalog u širem smislu potpisuju razne obrazovne ustanove i institucije međusobno i/ili sa gospodarskim subjektima. Suradnja se odvija na različitim područjima: znanstveno-istraživačkim, razvojnim i obrazovnim projektima, u području društveno-ekonomskog razvoja, socijalnog poduzetništva i društveno odgovornog poslovanja. Sve navedeno su dobrovoljne inicijative organizacije koja u tome vidi svoj dugoročni poslovni i društveni interes. Primjerice, EU potiče društveno odgovorno poslovanje, smatrajući kao ovaj model poslovanja predstavlja najbolji temelj konkurentnosti i pametnog razvoja kojem treba težiti cijelo društvo. Upravljanje društveno odgovornim aktivnostima podrazumijeva rad s drugim interesnim skupinama, a učinak poslovanja i djelovanja se mjeri socijalnim učinkom. Izražavajući socijalnu odgovornost, kompanije promoviraju interese različitih dionika, povećavaju standarde društvenog razvoja, ostvaruju nova partnerstva i proširuju postojeću suradnju u pogledu socijalnog dijaloga, stjecanja vještina, jednakih mogućnosti, predviđanja i upravljanja promjenama. Kako na lokalnoj, tako i na nacionalnoj razini, na ovaj način se jača ekonomska i društvena kohezija. Suradnja lokalnih vlasti i udruga civilnog društva se također ogleda kroz sporazume o suradnji. Taj odnos ipak nije zadovoljavajući jer lokalne vlasti ne poduzimaju aktivnosti bez inicijative udruga civilnog društva, a suradnja se u velikoj mjeri svodi na distribuciju sredstava iz budžeta lokalne vlasti.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Zaključak

Socijalni dijalog nema alternativu. Iskustva zemalja članica pokazuju kako sistem pregovaranja, konzultacija i koordinacije svih dionika značajno utječu na realizaciju nacionalnih i lokalnih prioriteta. Promatran i shvaćen u širem smislu, socijalni dijalog vodi računa o potrebama šire društvene zajednice i koristan je svim članovima društva. Razmjena informacija različitih dionika omogućava međusobno upoznavanje i bolje usaglašavanje stavova o pojedinom važnom društvenom pitanju. Ukoliko se žurno ne promijeni situacija sa socijalnim dijalogom u RH, cjelokupni mehanizam donošenja zakona i propisa, odnosno formalnog socijalnog dijaloga, bit će doveden u pitanje. Održavanjem socijalnog dijaloga ne čini se usluga socijalnim partnerima, već se ista problematika sagleda sa tri strane i međusobno se nadopunjuje različitim znanjima i iskustvom koji su potrebni za izradu kvalitetnog zakonskog propisa.

Iako je u Hrvatskoj zakonski uređen sustav socijalnog dijaloga kao tripartitni odnos predstavnika poslodavaca, sindikata i vlasti, isti ne regulira međusobni odnos i vertikalnu od lokalne do nacionalne razine. Radno aktivno stanovništvo čini veći dio populacije koja kroz svoj rad i plaćanjem poreza doprinosi cjelokupnom društvu i državi. Stoga je briga o zaposlenicima ne samo odgovornost poslodavca već dio i društvene odgovornosti. To je razlog što su tvrtke sa zadovoljnom i motiviranom radnom snagom uspješnije od onih koji ne razmišljaju na takav način.

Uspostavljanje i provođenje socijalnog dijaloga je složen i dugotrajan proces i zahtjeva veću razinu društvene svijesti cijele zajednice. Civilni sektor i njegovu ulogu treba više cijeniti, jer pokazuje veći nivo društvene svijesti i želju da se stanovništvo uključi u dijalog zajednice. Jedan od ključnih faktora koji utječu na razinu svijesti o socijalnom dijalogu je i proces obrazovanja i informiranja. Važan akter u tom procesu su mediji, jer upravo mediji kroz svoje objave utječu na širu društvenu zajednicu.

Na području Splitsko-dalmatinske županije postoji socijalni dijalog, ali ne postoji strategija u njegovom provođenju. Također, postoji potreba za većim uključivanjem civilnog društva i akademske zajednice u aktivnosti koje provodi gospodarski sektor kad je riječ o socijalnom dijalogu.

